montessoribarnehagen solsikken
montesol.no

Årsplan 2026

for Montessoribarnehagen Solsikken Knerten

When children are trusted with real things, they begin to trust themselves»

Punktnr.	Emne	Sidetall
	INNHOLDSFORTEGNELSE	2
1	**OM ÅRSPLANEN OG KOMMUNENS MÅL FOR BARNEHAGENE**	3
2	**OM BARNEHAGEN**	3-4
3	**VÅR VISJON OG VÅRE VERDIER**	4
4	**TILVENNING**	4
5	**VENNSKAP OG FELLESSKAP**	5
6	**LEK**	5-6
7	**LÆRING**	6
8	**KOMMUNIKASJON OG SPRÅK**	6-7
9	**PRIMÆRFUNKSJONER**	7-8
10	**ARBEIDSØKTEN OG SMÅBARNSMATERIELL**	9
11	**BILDER FRA ARBEIDSØKTEN**	10
12	**SAMARBEID OG SAMMENHENG MELLOM SMÅBARNSAVDELING OG STORBARNSAVDELING**	11
13	**OMSORG**	11
14	**MEDVIRKNING**	11-12
15	**LIVSMESTRING OG HELSE**	12-13
16	**FAGOMRÅDER**	13
17	**DANNING**	14
18	**BÆREKRAFTIG UTVULKING**	14
19	**PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON**	14
	GODKJENNINGAV ÅRSPLAN	15

1. OM ÅRSPLANEN OG KOMMUNENS MÅL FOR BARNEHAGENE

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg og lek samt fremme læring og danning. Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset det enkelte barn og barnegruppen. Barnets beste skal alltid være et overordnet mål.

Denne årsplanen skal vise hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i Pedagogisk fagplan for Montessoribarnehagen, og den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Årsplanen skal også beskrive hvordan vi jobber for å nå Oslo kommunes felles målsetninger for barnehagene:

- Barn og unge skal ha et trygt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring, og som er fritt for mobbing, vold og overgrep.
- Barnehagebarn skal møte medarbeidere med høy kompetanse og tid til å følge opp den enkelte.
- Barnehagebarn skal få et pedagogisk tilbud som støtter det enkelte barns lek, utvikling og læring.
- Barnehagebarn skal utvikle gode språklige og sosiale ferdigheter gjennom lek i trygge omgivelser.

2. OM BARNEHAGEN

Montessoribarnehagen Solsikken avdeling Knerten er en barnehage som består av en avdeling med 10 barn i alderen 1-3 år. Den ligger i første etasje i en enebolig på Røatoppen 15, og har et stort og idyllisk uteområde med mange fine blomster og planter og gode solforhold. Det er kort vei til offentlig kommunikasjon.

På Knerten møter du omsorgsfulle og kompetente voksne som viser oppmerksomhet og åpenhet for det ulike hos hvert enkelt barn, noe som er en forutsetning for barns læring og utvikling. Vi tilbyr barn et forberedt Montessoripedagogisk miljø, som er preget av glede, humor, frihet til å utforske omgivelsene sine i sitt eget tempo og omtanke for felleskapet

Montessoribarnehagen Solsikken i Oslo består av syv barnehager fordelt på tre bydeler:

- I bydel Ullern er det en barnehage med plass til 52 barn,
- I bydel Vestre Aker er det fire barnehager med plass til i alt 130 barn
- I bydel Nordre Aker er det to barnehager med plass til i alt 52 barn.

Barnehagene drives etter montessoripedagogikken og følger Montessori Norges kvalitetsveileder og Pedagogisk fagplan for Montessoribarnehagen.

Som Montessoribarnehage ligger vårt fokus i denne perioden på å imøtekomme barnets naturlige utviklingsmessige behov som knyttes til dette. Vi gjør dette ved å ha et nøye forberedt miljø, noe som er en essensiell del av montessoripedagogikken. Det fysiske miljøet virker som den tredje pedagog og har materiell der barnet står fritt til å utforske, tilegne seg kunnskap og utvikle ferdigheter. På denne måten får barnet mulighet til å samle erfaringer og gjøre oppdagelser på egenhånd i sitt eget tempo. Gjennom observasjoner av hvert enkelt barn veileder pedagogen barnet ut fra hvor det befinner seg i sin utvikling og hva slags stimuli det har behov for. De ulike fasene

barnet går gjennom der det er spesielt interessert og nysgjerrig på visse typer stimuli, kalte Montessori for sensitive perioder. Det forberedte miljøet i Montessoribarnehagen er tilrettelagt for å imøtekomme alle de sensitive periodene barnet går gjennom.
Materiellet er delt i ulike kategorier. Vi har materiell innen språk, matematikk, geografi, kultur og kunst i tillegg til materiell der barna bruker de ulike sansene sine. Vi har også materiell vi kaller praktisk hverdagsliv. Dette er aktiviteter barna ser de voksne gjøre og som de ønsker å lære. Det kan være å feie gulv, knyte lisser, helle vann. Rett og slett alle praktiske aktiviteter barna skal lære for å kunne klare å være selvstendige.

3. Visjon og verdier

Vår visjon: «Her vil jeg være!»

Våre verdier: Trygghet, entusiasme, raushet, respekt og ansvar

Vi skal være en barnehage fylt med raushet, varme og entusiasme.
Et sted hvor barnet:

- Utvikles gjennom å utforske, prøve og erfare innenfor tydelige rammer
- Opplever trygghet, harmoni og toleranse
- Opplever respekt for samfunn, miljø og hverandre
- Blir sett i fellesskap med andre
- Opplever et nøye tilrettelagt miljø som bygger på observasjon av barnet og som støtter den individuelle utviklingen.

4. TILVENNING

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barna kan få en trygg og god start i barnehagen. Se «Oslostandard for tilvenning i barnehagen».
I Solsikken er vi opptatte av at barns første møte med verden utenfor hjemmet, skal oppleves så trygt og harmonisk som mulig. Vi har derfor stort fokus på å skape en behagelig atmosfære, med ro og tid for at barna skal bli møtt ut ifra sine utviklingsmessige behov.

<u>Våre tiltak for å oppnå dette:</u>

- Vi inviterer til besøk før oppstart
- Vi gir informasjon om våre rutiner for oppstart og tilvenning
- Vi tilbyr barnet en tilknytningsperson ved oppstart
- Vi har en egen oppstartsamtale med foreldrene i tilvenningsperioden
- Vi tilpasser tilvenningsperioden til hvert enkelt barns behov og har fokus på en tett dialog i denne perioden
- Vårt hovedfokus i denne perioden er at barnet skal oppleve et trygt, kjærlig og harmonisk førstemøte med verden utenfor hjemmet.

5. VENNSKAP OG FELLESSKAP

I barnehagen skal alle barn få oppleve seg selv som verdifulle, få venner og bidra i et sosialt fellesskap. Barnehagen skal forebygge, avdekke og stoppe mobbing og krenkelser. Barnehagen skal fremme likestilling og motvirke alle former for diskriminering.

Våre tiltak for å oppnå dette er:

- Montessoripedagogikken har sosial kompetanse som et av sine undervisningsfelt, og vi kaller det harmoni og høflighet. Dette er aktiviteter som innebærer å støtte og veilede barns sosiale og moralske utvikling, og gi barna verktøy og hjelp til å utvikle ferdighetene de trenger for å kunne oppføre seg på en måte som ivaretar seg selv og de rundt en. Her lærer de kulturelle normer og regler ut ifra sitt utviklingsnivå, som bidrar til å skape en harmonisk barnegruppe. Dette innebærer blant annet hvordan man ser at andre trenger hjelp, hvordan man snakker til hverandre og hvordan man inviterer andre med i en aktivitet. Harmoni- og høflighetspresentasjoner skjer både i smågrupper og en til en.

- Voksne i barnehagen har et bevisst forhold til det å motvirke alle former for diskriminering ved å reflektere over egne holdninger og væremåter slik at barna opplever barnehagen som en likestilt arena med fravær av kjønnstypiske normer, kommentarer og materiell.

- De voksne møter barna som et unikt individ med utgangspunkt i deres forskjeller og behov. På denne måten absorberer barna hvordan hvert individ skal behandles med respekt.

- Gjennom samtaler og refleksjon jobber vi for å opprettholde og videreutvikle vårt pedagogisk grunnsyn basert på montessoripedagogikken, vår visjon og våre verdier.

6. LEK

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal ha et fysisk miljø som støtter barnas utvikling og sosiale og språklige samhandling. Barnehagen skal legge til rette for et inkluderende miljø der alle barna kan oppleve glede og engasjement gjennom lek.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Vi har fokus på å ha en positiv tilnærming til alle aktiviteter som foregår inne og ute slik at det oppleves som lystbetont
- Alt materiell står i barnas høyde og er derfor tilgjengelig til enhver tid slik at de selv kan velge aktiviteter ut fra interesseområde som gleder og engasjerer. Barna trenger ikke å spørre en voksen om hjelp for å utføre en aktivitet.
- Barnehagen tilrettelegger for materiell som innbyr til ulik aktivitet inne og ute, noe som støtter opp under barnas utvikling og samhandling på forskjellige måter slik at barna opplever variasjon i sin hverdag

- Personalet er aktiv tilstedeværende og skal sørge for at hvert barn har en meningsfull og deltakende hverdag.
  I alderen 1-3 er barnet veldig selvsentrert og er i en periode hvor de utvikler «selvet». De er ikke så opptatt av å alltid ha en lekekamerat. Det er viktig at vi lar barnet få god tid i denne prosessen, og ikke stresse med at de må leke med andre. Ved 2-2,5 års alderen ser vi at interessen for å leke sammen med andre vokser

7. LÆRING

Barna skal oppleve et stimulerende og utforskende miljø som fremmer barns nysgjerrighet og lærelyst. Barnehagen skal sørge for utvikling og progresjon innenfor alle fagområdene i rammeplanen. Barnehagen skal støtte og berike barnas initiativ og gi dem utfordringer og tiltro til egne evner.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Den voksne veileder og tilrettelegger for materiell som inviterer til selvstendig arbeid og utforsking slik at barna selv får mulighet til å gjøre oppdagelsene.

- Gjennom progresjonsplanen beskriver vi hvordan vi ut fra barnets alder jobber med utvikling og progresjon innenfor de ulike fagområdene i rammeplan.

- Gjennom observasjoner legger de voksne merke til barnets interesseområde og presenterer materiell ut fra dette. Presentasjonen blir tilpasset det enkelte barnets behov og materiellet gir barnet utfordringer som det gjennom selvstendig arbeid og videre utforskning vil mestre ved å opparbeide seg en ny kunnskap og ferdighet. Denne mestringen bidrar til at barnet opparbeider seg tiltro til egne evner.

8. KOMMUNIKASJON OG SPRÅK

Barnehagen skal støtte barns bruk av språk som redskap for å tenke og gi uttrykk for egne meninger og følelser. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen. Barnehagen skal fange opp og støtte barn som trenger ekstra støtte i sin språkutvikling. Se «Oslostandard for systematisk oppfølging av barns språkutvikling».

Våre tiltak for å oppnå dette:

- I montessoripedagogikken er det fokus på at barnet sanser før det får ord og begreper. Ved hjelp av konkreter hjelper dette barnet til å få en dypere forståelse av ordenes betydning og de oppleves da som meningsfulle.
- Nye ord og begreper kan læres gjennom en trestegs leksjon.
  Vi bruker trestegleksjon for å lære barna nye ord og begreper:
  Steg 1: «Dette er …» Presentasjon av de nye ordene ved hjelp av konkreter.
  Steg 2: «Hvor er…» pedagogen spør, og barnet peker på/ flytter på den tingen pedagogen spør om.

Steg 3: «Hva er...» Tredje steget handler om at barnet skal benevne de ulike konkretene som har blitt øvd på i de to første stegene.
Før barnet har fått et verbalt språk, brukes kun de to første stegene.

- Som montessoribarnehage har vi eget språkmateriell utviklet for å støtte barnets språklige utvikling.
- Vi leser mye for barna
- Vi bruker enhver situasjon til å benevne gjenstander, omgivelser og sette ord på følelser for å hjelpe barnet til å få et rikere språk.
- Vi lytter til barna og både oppfordrer dem og hjelper dem til å sette ord på tanker, meninger og følelser. Disse møtes alltid med forståelse og respekt.

- **PRIMÆRFUNKSJONER:**

Måltid:

Vi ser på måltidene som en svært viktig del av hverdagen, og det settes av god tid, og det skal oppleves som et harmonisk samlingspunkt for alle barna.
Vi serverer varm mat en gang i uken, og dette måltidet er barn med på å tilberede. Vi har et variert vegetarisk kosthold, og lager alt fra bunnen av.
Hoved formålet er å tilfredsstille et naturlig behov, fremme god bordskikk og selvstendighet ved at barnet tilegner seg ferdigheter i forhold til modningsnivå. Måltidet skal være trivelig og positivt, og skal også være en arena for sosial samhandling og bidra til å stimulere språket.
Personalet skal sette ord på alt som skal gjøres og det trenes på begreper når barna f.eks. hjelper hverandre med å sende maten rundt bordet.
Barna øver seg på å smøre, skjenke, skjære, dekke på, rydde i etterkant og takke for maten.

Hygiene:

Barnet vasker hender etter toalettbesøk, før matlaging, før måltider og ellers ved behov
Personalet viser barnet hvor mye såpe man trenger, og vi lar barna få se seg selv i speilet, så de ser

hvor det trengs å vaskes. Hensikten med å jobbe på denne måten er at barna skal utvikle god hygiene, og at barna utvikler evne til å «se, merke» når og hvor de må vaske seg.

Stell og toalettbesøk:

Ved bleieskift skal barnet være delaktig. Ved at vi skifter bleier mens barnet står er det lettere for barnet å være medvirkende og ha mer kontroll over det som skjer.
Ved hvert bleieskift skal vi legge til rette for at barnet får tilbud om å sitte på toalettet.
Fra det øyeblikket barnet selv klarer å stå oppreist er det fysisk i stand til å ha kontroll over lukkemuskulaturen sin, og rundt 1 års alderen er de klare for å bli «tørre». Vi skal da støtte barnet i sin naturlige utvikling, ved å legge til rette for toalett trening.
Når vi lar barnet gå uten bleie, er det viktig å oppmuntre barnet, og ikke kommentere uhell negativt.
Vi skal la barna få anledning til å mestre toalettbesøket på en positiv måte ut ifra aldersmessige forutsetninger og modningsnivå.
Det er viktig at vi har tett samarbeid med foreldrene.

Hvile:

Vi har en fast sovestund etter lunsj, men barna kan også sove utenom denne stunden dersom de har behov for det.
Når barna har spist ferdig og er klare for å hvile/ sove går de og finner sin egen soveplass. Barna har hvert sitt saueskinn og pledd.
Det er en voksen sammen med barna mens de hviler, og vi spiller rolig musikk.
Ved at barna får anledning til å hvile når de har behov reduseres stress, og det gir bl.a. bedre mental og fysisk helse.

Garderobe:

I garderoben skal barna få tid til å trene på å kle av og på seg selv, og det skal legges til rette for gode samtaler. Det er mye godt samspill og sosial kompetanse som utvikles gjennom at barna hjelper hverandre, og språket utvikles ved at vi snakker med barna om det vi gjør og har de gode samtalene.
Ved at personalet og foresatte holder orden i barnas kurver, gjør vi det enklere for barna å finne det de trenger, og de opplever mestring ved å være selvstendige.

10. ARBEIDSØKT OG SMÅBARNSMATERIELL:

I Pedagogisk Fagplan for Montessori barnehager står følgende: *«Formålet med småbarns materiellet er å fremme barnets motoriske utvikling, som f.eks. gripeevnen, øye-hånd koordinasjon, koordinasjon mellom venstre og høyre hånd, balanse og grovmotoriske ferdigheter».*

Arbeidsøkten, som er fra morgenen av og til lunsj handler om å gi barna uavbrutt tid og rom til å engasjere seg i samspill med andre, og til å gjøre aktiviteter og arbeid de har behov for å gjøre.
Vi kaller denne tiden for arbeidsøkt fordi det er barnets arbeid med å erverve seg nye kunnskaper, og forske på sin verden, som foregår.
Det vi kaller arbeid er lek for barnet. Barnet arbeider for arbeidets skyld.
Aktivitetene er selvvalgte og lystbetonte, med stor grad av frihet.
Miljøet skal være forberedt, slik at barnet kan finne ut av ting og utforske ut ifra sitt utviklingsnivå.
Barna har mulighet til å tilberede ulike «matarbeid», som å presse sin egen juice, smøre seg knekkebrød og skjære opp grønnsaker eller frukt.
Det er en rekke kunst/ formingsaktiviteter, musikk, språk og vannaktiviteter og andre praktiske hverdagsøvelser som vanne blomster, pusse speil, vaske bord, ulike klesrammer mm.
Vi har stort fokus på kroppsbeherskelse, bevegelighet, hands- on materiell og varierte sanseopplevelser.

Å få gjøre ordentlige hverdagslige ting på samme vis, og med samme utstyr som de voksne, skaper glede, selvtilfredshet og god selvfølelse, og fører til at barnet blir selvstendig og opplever mestring gjennom dagen.

Motoriske leker og dans er en integrert del av hverdagen, og ulike instrumenter er tilgjengelige for barna.
Mye av småbarns materiellet går ut på å putte oppi, åpne- lukke, helle, skvise, dytte, dra, klatre oppi osv.

11. BILDER FRA ARBEIDSØKTEN:

«» The child gives us a beautiful lesson- that in order to form and maintain our intelligence, we must use our hands»
M. Montessori

12. SAMARBEID OG SAMMENHENG MELLOM SMÅBARNSAVDELING OG STORBARNSAVDELING

Barnehagen skal legge til rette for at barnet får en trygg og god overgang fra småbarnsavdeling til storbarnsavdeling.
Vi skal legge til rette for at barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som gir dem et godt grunnlag å bygge videre på i en storbarnsavdeling.

Våre tiltak for å oppnå dette:
- En naturlig del av Montessoripedagogikken er å legge til rette for at barna får være selvstendige. På Knerten har vi god tid, og barna får ta aktivt del i hverdagsaktiviteter og rutiner gjennom dagen.
Vi lar barna f.eks. selv få øve på å kle på og av seg, dekke bord, skjære frukt/ grønnsaker, være aktivt med i bleieskift, do tilvenning og andre aktiviteter som hjelper barna på deres vei til selvstendighet og mestringsfølelse.

13. OMSORG

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan knytte seg til personalet og til hverandre. I barnehagen skal alle barna bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal forebygge og avdekke omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep. Se Oslostandard for samarbeid mellom helsestasjon, barnehage og barneverntjenesten.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Som en naturlig del av Montessoripedagogikken får barna jevnlig 1:1 presentasjoner av voksne. På denne måten sikres det at hvert enkelt barn blir sett og fulgt opp.
- Gjennom hyppige observasjoner kartlegger pedagogene hvert enkelt barns behov. Med utgangspunkt i disse observasjonene planlegges videre arbeid med barnet slik at det får hjelp og støtte ut fra det dette behovet.
- Vi skal til enhver tid ha ansatte som er kurset i temaet hvilke tegn man skal se etter for å avdekke vold, omsorgssvikt og seksuelle overgrep. Alle ansatte skal vite hvem de kan søke råd hos om dette.

14. MEDVIRKNING

Barn skal delta i demokratiske prosesser og ha innflytelse på det som skjer i barnehagen. Barnas medvirkning må tilpasses individuelle forutsetninger og behov. Barnehagen skal ivareta foresattes rett til medvirkning, og samarbeidet skal alltid ha barnas beste som mål.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Det forberedte miljøet barnet møter i våre montessoribarnehager er i seg selv med på å bidra til barns medvirkning. Vi legger rammene, og barna er frie til selv å velge innenfor

de gitte rammene.

- Som Montessoribarnehage er et av våre grunnprinsipper frihet og ansvar. For aldersgruppen 0-3 står frihet innenfor grenser sentralt. Ved å la barna ta egne avgjørelser og valg ruster vi deres selvstendighet, dette gjøres innenfor tydelige rammer(grenser) tilpasset individenes alder og behov. Barnas synspunkter blir tatt til følge, men barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er modent nok til å ta. Barnet velger i stor grad selv hva det vil aktivisere seg med, når og hvor lenge, og med hvem. Ved å gi barnet frihet får de mulighet til å medvirke.

- Gjennom observante og tilstedeværende voksne ivaretar vi barnets deltagelse i fellesskapet og lar de få uttrykke seg gjennom sitt verbale og non-verbale språk. Barna skal bli sett og hørt. De skal gjennom hele barnehagedagen oppleve at det står fritt til å kommunisere og snakke med hverandre. Dette er naturlig integrert i hverdagen for å utvikle deres språk og kommunikasjonsevne.
  Alle voksne i Montessoribarnehagen Solsikken må være seg bevisst at de er språklige forbilder. Enhver anledning til samtale, begrepslæring, lek og utforskning av språk skal benyttes.

- Det fysiske miljøet virker som den tredje pedagogen i barnets oppvekstmiljø, pedagogen og læringsmateriellene er de to andre komponentene. Alt i barnehagen er lagt til rette for barna slik at de har frihet til å velge aktiviteter ut fra sine egne behov og interesser. Alt materiell er derfor tilgjengelig for barnet til enhver tid ved at det står på hyller som er tilpasset barnegruppens høyde.
  Materiellet skiftes ut avhengig av barnas interesser.
  «A child chooses what helps him to construct himself…» Maria Montessori

- Vi tilbyr foreldresamtale to ganger i året og etter ekstra behov til alle foreldre. Vi har også fokus på barnets trivsel og behov i barnehagen ved hjelp av dialog med foresatte i hente- og leveringssituasjon. Foresatte inviteres til å observere på avdelingen etter avtale med styrer eller avdelingsleder.

15. LIVSMESTRING OG HELSE

Barnehagen skal bidra til barnas trygghet, livsglede, og følelse av egenverd. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og samtidig gi rom for hvile. Barnehagen skal bidra til at barna utvikler matglede og sunne helsevaner.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Det finnes store forskjeller på barn når det gjelder den fysiske, intellektuelle og sosiale utvikling, også innenfor samme aldersgruppe. Montessori så viktigheten av denne observasjonen og det er derfor viktig for oss som Montessoribarnehage å ha aldersblandede grupper. Da blir det lettere for alle å finne noen på samme modningsnivå som en selv. De yngste barna kan få hjelp av de eldste, og alle får mulighet til å hjelpe noen og dermed være en ressurs i sin gruppe.

- Vi jobber styrkebasert, og ifht styrkebasert arbeid er det mange dyder (karakteregenskaper)som ligger i bunn. Dydene er redskaper som vi skaper for å gjøre livet lettere og bedre. Eksempler på dyder er: tålmodighet, ydmykhet, sjenerøsitet og takknemlighet. Arbeidet med dydene skal være en naturlig del av hverdagen.
- I løpet av dagen er det tid og rom til å hvile ved behov.
- Barna får daglig muligheter til å tilberede frukt eller grønnsaker.
- Barnehagen er opptatt av et sunt og bærekraftig kosthold. Vi handler inn økologisk så langt det er mulig.

16. Fagområder

Det er 7 fagområder i den nasjonale rammeplanen for barnehager, og i Pedagogisk fagplan for Montessoribarnehager er fagområdene delt opp i 8, med 5 underpunkter i kulturfaget.

Arbeidsøkten, som er fra morgenen av og til lunsj handler om å gi barna uavbrutt tid og rom til å engasjere seg i samspill med andre, og til å gjøre aktiviteter og arbeid de har behov for å gjøre, innenfor disse fagområdene.
Vi kaller denne tiden for arbeidsøkt fordi det er barnets arbeid med å erverve seg nye kunnskaper, og forske på sin verden, som foregår. Det vi kaller arbeid er lek for barnet. Barnet arbeider for arbeidets skyld.
Aktivitetene er selvvalgte og lystbetonte, med stor grad av frihet.

<table>
<tr><th>Rammeplan for barnehagen</th><th>Pedagogisk fagplan for Montessoribarnehagen</th></tr>
<tr><td>Kommunikasjon. språk og tekst.</td><td>Språk</td></tr>
<tr><td>Kropp, bevegelse og helse</td><td>Kropp, aktivitet, helse</td></tr>
<tr><td>Kunst, kultur og kreativitet</td><td rowspan="3">Kultur

(Biologi, geografi, vitenskapens verden, kunst og forming, musikk)</td></tr>
<tr><td>Natur, miljø og teknikk</td></tr>
<tr><td>Nærmiljø og samfunn</td></tr>
<tr><td>Etikk, religion og filosofi</td><td>Etikk, filosofi og barns åndelige behov</td></tr>
<tr><td>Antall, rom og form.</td><td>Matematikk</td></tr>
<tr><td rowspan="3"></td><td>Praktiske hverdagsaktiviteter</td></tr>
<tr><td>Sensoriske aktiviteter</td></tr>
<tr><td>Småbarnsmateriell</td></tr>
</table>

17. DANNING

Barnehagen skal støtte barnas utvikling av egen identitet og bidra til at barna utvikler positiv selvfølelse. Barnehagen skal legge til rette for at barna utvikler kritisk tenkning og etisk dømmekraft. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- En av grunnpilarene i Montessoripedagogikken er at barnet skal føle trygghet i seg selv og se seg selv som en del av samfunnet det lever i. Vi har stort fokus på å lære det enkelte barn gode verdier og holdninger. Dette gjør vi ved å være positive forbilder for barna og behandle barn, voksne og miljøet med respekt.

- Vi har egne presentasjoner for barna der vi lærer respekt for seg selv, andre og omgivelsenene. Dette er et eget fagområde i montessoripedagogikken kalt «Harmoni og høflighet». I disse aktivitetene kan barna øve på hvordan vi hilser på hverandre om morgenen, hvordan vi setter ting tilbake på plass når vi har brukt det, hva man kan gjøre når noen er lei seg, hvordan man kan be om hjelp osv.

18. BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold. Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Gjennom miljørelaterte- og personrelaterte øvelser innenfor de praktiske hverdagsaktivitetene får barna mulighet til å lære hvordan de tar vare på seg selv og miljøet. Dette kan være å stelle og vanne planter og rake løv.

- Vi jobber med bevisstgjøring rundt kildesortering gjennom samtaler og sortering av avfall ut fra barnas utviklingsnivå.

- Vi har bærbusker i hagen, og planter grønnsaker og urter sammen med barna.

19. PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON

Barnehagen skal planlegge, vurdere og dokumentere det pedagogiske arbeidet.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Årsplanen har fokus på å begrunne våre valg ut fra en Montessoripedagogisk plattform.
- Vi har regelmessige personalmøter, planleggingsdager og fagdager der vi arbeider med planlegging og evaluering.
- Vi sender ut foreldrebrev flere ganger i året der foreldrene får innblikk i barnas barnehagehverdag.
- Vi bruker Montessori Norge sin kvalitetsveileder som skal sikre at vi har riktig utvikling som Montessoribarnehage og på den måten også dokumenterer det pedagogiske arbeidet.

«The senses being explorers of the world, open the way to knowledge»
M. Montessori

Årsplanen er godkjent …… januar 2026 av SU- leder Nini Arnesen og
barnehagens styrer: Mari Beathe Lia Balendran styrer.knerten.solkroken@mb-s.no
tlf: 93 07 44 99/ 97473560,
Barnehagens nettside: www.montesol.no